

4. Erben J. Einführung in die deutsche Wortbildungslehre. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 1993. 3., neubearb. Aufl. 182 S.

5. Fleischer Wolfgang. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache, 5. Auflage. VEB Bibliographisches Institut. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1995. 382 S.

6. Grimm Jacob Deutsche Grammatik II. Berlin, Hildesheim: Georg Olms Verlagsbuchhandlung, 1967. S. 786 -901.

7. Vater Heinz Einführung in die Sprachwissenschaft. München: Wilhelm Fink Verlag, 1996. 285 S.

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Соколовська Д. С.

магістрантка групи мСОНМ 11

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

кафедра німецької філології та методики навчання німецької мови

Тернопіль, Україна

Фразеологізм – семантично пов'язане сполучення слів, яке, на відміну від подібних до нього за формою синтаксичних структур, висловів або речень, не виникає в процесі мовлення відповідно до загальних граматичних і значеннєвих закономірностей поєднання лексем, а відтворюється у вигляді усталеної, неподільної, цілісної конструкції.

Дослідження фразеології в німецькому мовознавстві проводилися науковцями, які помітили в мові стійкі сполуки слів, що характеризуються своєрідною організацією компонентів, а також поняттям, відмінним від самостійних лексичних значень цих компонентів.

Варто зазначити, що фразеологічні одиниці, завдяки своєму яскравому національному забарвленню, що характеризує певне ставлення до способу життя людей та й до життя загалом, здавна є предметом дискусій лінгвістів. У лінгвістиці налічується більше двадцяти визначень терміну «фразеологічна одиниця». Мовознавці використовують наступні терміни для його позначення: «фразеологізм», «ідіома», «фразеологічна одиниця», «фразеологічний зворот», «фразема», «стійке словосполучення» тощо.

У словнику Дудена надається таке визначення фразеологізму:

«Der Phraseologismus (das Idiom – eigentümliche Wortprägung) ist die Wortverbindung oder syntaktische Fügung, deren Gesamtbedeutung sich nicht aus den Einzelbedeutungen der Wörter ableiten lässt (z.B. Angsthase = ein sehr ängstlicher Mensch).

Як стверджує Дуден, під фразеологізмом розуміють ідіому або своєрідний неологізм, словосполучення або синтаксичну конструкцію, загальне

значення яких не може бути отримане з окремих значень слів [3, с. 659]. Розглядаючи історію вивчення фразеологізмів у німецькій лінгвістиці, варто зауважити, що наприкінці ХХ ст. під фразеологічною одиницею у фразеології німецької мови розумілося беззмислове і безглузде красномовство («inhaltsleere Schönrednerei»).

Німецька фразеологія як галузь лінгвістики починає свій розвиток наприкінці 80-х років ХХ ст. У 1989 р. виходять лінгвістичні праці німецьких вчених Г. Бургера, В. Фляйшера «Довідник з фразеології» («Handbuch der Phraseologie») і «Фразеологія сучасної німецької мови» («Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache»).

Важливою є також праця першої половини ХХ ст. «Німецька фразеологія» Ф. Зейлера, у якій уперше здійснено спробу диференціювати стійкі сполуки слів [7].

Дослідник виділив окремо прислів'я, приказки і власне фразеологізми, афоризми, крилаті слова. Багато уваги учений приділив походженню фразеологізмів, джерелам їх виникнення й тематичним групам. Роботи Г. Бургера, В. Фляйшера, К. Пальма [2, 3, 6] були зорієнтовані саме на синтаксис у фразеологізмах.

За поєднанням та узгодженням компонентів, які входять до складу стійких фразеологічних сполучень, фразеологізми поділяються на три типи:

- **фразеологічні зрощення;**

Фразеологічні зрощення – це такі стійкі словосполучення, значення яких не впливає із суми значень складових його слів, їх семантична самостійність втрачена повністю. Наведемо приклади відомих українських фразеологізмів: водити за ніс – обманювати; брати під обстріл – критикувати; зарубати на носі – критикувати; на ноги поставити – виховати до дорослого віку.

- **фразеологічні єдності;**

Фразеологічні єдності – це стійкі словосполучення, загальне значення яких лише частково вмотивовується значеннями тих слів, що входять до їх складу: крапля в морі (мало), порошу не нюхати (не мати досвіду), заливатися слізьми (невтішно плакати).

- **фразеологічні сполучення.**

Фразеологічні сполучення – це стійкі словосполучення, загальне значення яких повністю впливає із значення тих слів, які входять до їх складу: порушити питання, здобути перемогу, взятися за роботу.

Німецький дослідник Г. Бургер також зауважує, що для фразеологічних одиниць характерні певні риси, а саме: відтворюваність/*Reproduzierbarkeit*, ідіоматичність/*Idiomatizität* та стабільність/*Festigkeit*.

Першим критерієм фразеологічної одиниці, згідно цього дослідника, є відтворюваність. Вона є важливою особливістю фразеологізмів, тобто вони не генеруються у довільній формі, а відтворюються мовцем у своїй єдності зі словниковим складом мови у процесі мовлення.

Фразеологізми не створюються за синтаксичною моделлю, а відтворюються як готові мовні одиниці.

Під ідіоматичністю розуміється переосмислення сенсу, семантичне перетворення компонентів одиниці фразеології. Ідіома – це сполучення слів, сума значень окремих компонентів якої не узгоджується із значенням самого словосполучення [6, с. 71].

Останній критерій – це стабільність та стійкість фразеологічних одиниць, яка тісно пов'язана з їх відтворюваністю. Для відтворення фразеологізму він має бути стабільним.

Вагомою ознакою фразеологічних одиниць є їх стабільність. В ідіомах неможливо замінити окремі лексеми іншими, а також неможливо змінити порядок слів.

У випадку заміни слів чи їх порядку розташування, фразеологічна одиниця втрачає своє значення.

Література:

1. Денисенко С. Н. Фразообразование в немецком языке (Фразеологическая деривация как системный фактор фразообразования. Львов: Вища шк., 1988. 198 с.
2. Burger H. Phraseologie: Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2007. 240 S
3. Duden Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. Mannheim; Wien; Zürich: Dudenverlag, 1995. 5., völlig neu bearb. und erw. Aufl. 864 S.
4. Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache, 5. Auflage. VEB Bibliographisches Institut. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1995. 382 S.
5. Higi-Wydler M. Zur Übersetzung von Idiomen: eine Beschreibung und Klassifizierung deutscher Idiome und ihrer französischen Übersetzungen. Bern / New York / Paris: Verlag Peter Lang, 1989. 335 S.
6. Palm Ch. Phraseologie. Eine Einführung. Gunter Narr Verlag. Tübingen, 1997. 92 S.
7. Seiler F. Deutsche Sprichwörterkunde. München, 1972.

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕВФЕМІЗМІВ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В ПОЛІТИЧНИХ ІНТЕРНЕТ-ТЕКСТАХ

Сонсядло В.С.

магістрантка групи мНМ-11

*факультет іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*